

CONVERSA AL SOL. La trobada és a la terrassa del cinquè pis de la Fundació Pasqual Maragall.

26 DE NOVEMBRE | 2017

4 **ELS AMICS DEL PASQUAL**

Són una dotzena de persones, una família que té en comú el vincle d'amistat amb el president Maragall, a qui acompanyen en la seva malaltia

TEXT **Albert Om**

FOTOS **Cèlia Atset**

Q

ualsevol matí (de novembre) pot sortir el sol. A Barcelona, a la terrassa del cinquè pis de la Fundació Pasqual Maragall, aquest divendres ha sortit i brilla amb força. Hem quedat a dos quarts de deu amb mitja dotzena d'amics del Pasqual que l'acompanyen, a ell i a la família, en la travessa per la malaltia d'Alzheimer. Mentre esperem, una de les seves filles, la Cristina, fa una foto del mar que es divideix al fons per enviar-la a la mare. Avui és l'aniversari de Diana Garrigosa. Del Parc de la Ciutadella pugen els xiscles dels animals engabiats. Enmig dels arbres, s'intueix l'edifici del Parlament. Els convidats van arribant i van omplint tota la casa d'amor i de records.

Heus ací, Guillem Sánchez, "l'amic comunista", que li deia el Pasqual, el que avui proposa que

aprofitem aquest matí esplèndid de novembre i fem la conversa a l'aire lliure. També hi ha Àngela Vinent, la seva excap de premsa a l'Ajuntament de Barcelona, i el seu fidel secretari, Salvador Sarquella. La psiquiatra Paz Flores, el metge i exmonjo de Montserrat Jordi Vila d'Abadal, i Serra París, que té veu i somriure d'haver fumats uns quants cigarrets amb l'excalcalde. Oh, benvinguts, parlem, parlem, de les tristes en farem un homenatge al Pasqual, a l'amistat i a totes les persones persones (en expressió de l'estimat Carles Capdevila) que en algun punt del món –potser sense tant sol com avui i potser més sols que nosaltres– tenen cura ara mateix d'algú amb Alzheimer.

La Paz és de Linares, té una veu dolça i un català preciós. Va conèixer Pasqual Maragall als anys setanta, quan ell i el seu marit treballaven de funcionaris a l'Ajuntament de Barcelona. Li ha quedat gravat un dinar a Santiago de Compostel·la, l'any 2007. Ella i el Pasqual eren a Galícia en dos viatges de feina dife-

rents. "Un dia em va demanar que m'afegís al seu dinar. M'agafava del braç, em donava la mà tota l'estona i, en un moment donat, em va demanar a mi, que soc psiquiatra, què era exactament el que tenia Adolfo Suárez. No vam parlar d'ell, només de Suárez. Per a mi era el mateix Pasqual de sempre". Al cap d'unes setmanes, quan Paz Flores va sentir com Pasqual Maragall anunciava en roda de premsa que li havien diagnosticat la malaltia d'Alzheimer, li va venir a la memòria aquell dinar premonitori a Santiago.

Cantar i ballar

Àngela Vinent, periodista reconver- tida en artista i cuinera, va treballar en tres etapes diferents amb l'excalcalde i expresident. Una relació llarga, però estrictament professional. "L'amistat comença quan es posa malalt i veig la Diana preocupada perquè al Pasqual no li passés com a tants altres afectats d'Alzheimer, que perden el seu cercle d'amics i es van quedant sols". Els primers anys,

•
"Un dia em
va demanar
a mi, que soc
psiquiatra,
què era el que
tenia Suárez"
•

“Ha canviat la gent que ve. Ara som com una família d’amics. Al principi algunes persones tenien altres expectatives. Volien presumir”

caminaven junts. Van decidir revisitar barris de Barcelona que Maragall hagués transformat com a alcalde. Hi anaven amb metro, acompanyats moltes vegades de la seva filla, Cristina Maragall, i de Salvador Sarquella, col·laborador fidel, primer com a secretari particular a l’Ajuntament i després com a cap de gabinet de l’Oficina de l’Expresident. Al Salvador li brillen els ulls quan explica la debilitat del Pasqual pels nens i per la gent gran. “Una vegada, als Jardinets de Gràcia, va veure una cuidadora que acompanyava una senyora en cadira de rodes. Li va voler agafar la cadira i la va portar ell fins a casa. Aquella dona no se’n sabia avenir. L’endemà em va trucar el fill per donar-me les gràcies i jo li vaig fer arribar la foto”.

Altres vegades havia fet el mateix quan veia una dona que tornava massa carregada de comprar. Però ara les passejades s’han acabat. Al Pasqual l’atabala el trànsit, el brogit del metro i sobretot el martelleig de les piconadores al carrer. Amb Àngela Vinent queden el dilluns a primera hora de la tarda a La Contrasenya, el taller d’art i restaurant que té al Poblenou. “Li poso música. Jazz, blues, una mica de soul suau. A vegades vol ballar i a vegades no. Hi ha cançons que se les sap de memòria: «Osti, l’Amy», em va dir un dia només sentir la veu d’Amy Winehouse. Dilluns passat vam ballar *La mer*, de Charles Trenet. La va cantar una mica, «*La mer, qu’on voit danser...*», i després vam ballar un minut encara no. Ell en sap molt, jo soc un desastre. Però es cansa de tot. El temps és diferent per a ell”.

Qui hagi tractat Pasqual Maragall sap que sempre porta una agenda a la butxaca. El format l’hi van dissenyar quan era alcalde: petita, grapa i amb tots els actes dels set dies de la setmana. Fins fa molt poc ell mateix encara s’hi afegia notes a mà. L’agenda li serveix com a brúixola per saber on és. El dilluns a la tarda veu que primer té Àngela i després, cinema, avui *El lladre de bicicletes*, de Vittorio de Sica. La sessió és a les 18.30 a la petita oficina que encara conserva com a expresident de la Generalitat. Ara només hi treballa una

persona i és a tocar de casa seva, al carrer Brusi del barri de Sant Gervasi.

Les sessions de cinema

Arribats a aquest punt, els amics deixen que parli Guillem Sánchez, company de batalles del Pasqual des dels anys d’universitat, “l’amic comunista”, que li deia, militant i regidor electe del PSUC a Barcelona el 1979. Ell és l’encarregat de triar la pel·lícula. “Quan és avorrida és culpa del Guillem”, precisa Serra París, una altra de les habituals d’aquestes sessions cinèfiles, que igual que Àngela Vinent va començar l’amistat amb Pasqual Maragall després que li diagnosticuessin Alzheimer.

Guillem Sánchez: “Amb la música, el Pasqual hi connecta de seguida. Amb les pel·lícules és diferent. Difícilment ell, en una escena determinada, podrà recordar les anteriors”.

Serra París: “Fa un any encara feia preguntes quan es perdia. Ara ja no pregunta”.

Guillem Sánchez: “El més interessant és com el cine pot ajudar a despertar-li records. Amb *El lladre de bicicletes*, més d’una vegada va dir: «Quina fotografia més maca». Amb *Ciudadà Kane* va estar atent tota l’estona i va aguantar fins al final, cosa que no passa sempre”.

Serra París: “Si ell s’aixeca, també ens aixequem nosaltres. Ell se’n va cap a casa amb la Diana i nosaltres anem a sopar”.

Guillem Sánchez: “Bàsicament ara veiem musicals com *Cabaret* o *Cantando bajo la lluvia*, pel·lícules de gags tipus Buster Keaton o Harold Lloyd o aquelles cintes on predomina el muntatge sobre el guió”.

Salvador Sarquella: “Hi ha hagut una evolució en els títols, d’acord amb l’evolució de la seva malaltia”.

Paz Flores: “El que també ha canviat és la gent que ve. Ara som com una família d’amics. Al principi veies algunes persones que tenien altres expectatives. Volien, per exemple, que Pasqual Maragall els signés un llibre per després presumir-ne.”

•
L’agenda que sempre porta a la butxaca li serveix com a brúixola per saber on és
•

LA FAMÍLIA DELS AMICS. D'esquerra a dreta, Glòria Romaní, Àngela Vinent, Guillem Sánchez, Jordi Vila d'Abadal, Serra París, Paz Flores i Salvador Sarquella. Són al costat d'una foto de Pasqual Maragall passejant per Collserola amb el seu net Nunu.

Serra París: "Sí, gent que se'n volia aprofitar i després van anar desapareixent".

Salvador Sarquella: "Jo vaig viure molt el que esteu explicant. Gent interessadíssima en el Pasqual que, quan te n'havies adonat, ja eren a dins del seu despatx. Hi estic d'acord: ara som com una família i quan fem ple arribem a dotze o tretze".

Perdre la memòria, no els sentiments

El metge psiquiatre Jordi Vila d'Abadal és el degà dels amics de Pasqual Maragall que avui s'han reunit per conversar amb l'ARA. Té 91 anys i es coneixen des del 1957, quan el Pasqual i el seu inseparable amic Xavier Rubert de Ventós van pujar a Montserrat amb moto. Al monestir Vila d'Abadal era el pare Plàcid, i avui, seixanta anys després, impressiona la placidesa, però també la lucidesa, amb què recorda els detalls de la seva amistat. "De tant en tant et reconeix. Al mes de juny vam anar a Rupia a passar un dia amb la família Maragall. A l'hora d'esmorzar, el Pasqual agafa la neta i li diu: «Veus aquest senyor? Era el meu mossèn»".

A Serra París li ve al cap un dia que Diana Garrigosa i Cristina Maragall van ensenyar als amics l'edifici de la Fundació Pasqual Maragall. "Quan ens reconeix, estem contents per ell. Amb mi fumava, i en aquesta mateixa terrassa on som ara em va demanar fa uns mesos que sortíssim a fer un cigarret. Li vaig haver de dir que ho acabava de deixar". Guillem Sánchez és qui parla més fluix, però amb frases que ressonen: "No és que ell no reconegui la gent. És que nosaltres ja no el reconeixem a ell". S'hi afegeix Àngela Vinent: "Molt al principi de la malaltia em va dir: «Perdo la memòria, però no els sentiments»". I ho remata Salvador Sarquella: "Jo recordo una altra frase que em deia ell: «D'Alzheimer mai et mors, et mors amb Alzheimer». Els primers anys, quan no volia contestar alguna pregunta, feia conya: «No me'n recordo, que no ho sap que tinc Alzheimer?»".

Un matí de novembre mitja dotzena d'amics de Pasqual Maragall s'han passat gairebé dues

hores al sol parlant de la persona que estimen, de l'home que els ha unit a tots. L'amistat, la malaltia i els instants de felicitat de poder estar al seu costat.

Paz Flores: "Tu existeixes per ell, tens presència, encara que potser no et reconegui. Només això ja em fa feliç. Ens veiem un cop a la setmana, podem anar-hi un altre dia, trucar, estar a l'abast. El paper més difícil el té la família".

Jordi Vila d'Abadal: "Tenim la consciència que fem un favor a la Diana i a la família".

Guillem Sánchez: "Ell no se sentia a gust amb gent que no coneixia. Crec que amb aquest grup hi està a gust".

Serra París: "Sabeu què he après jo? A no enfadar-m'hi. Ni quan no et reconeix, ni quan no respon amb les expectatives que tu tens".

Salvador Sarquella: "Ara sé que hi ha frases que no pots dir mai. Sobretot tres: «Com et trobes?», «Que t'enrecordes de mi?» i «Això ja t'ho he dit abans». Al contrari, si t'ho diu vint vegades, tu li contestes vint vegades".

Àngela Vinent: "Ara ho fa menys, però per a mi la felicitat és veure'l somriure".

Salvador Sarquella: "Aquells cinc o deu segons que els ulls *atxinats* se li obren".

Àngela Vinent: "L'Alzheimer és una de les pitjors malalties que pots tenir. És com morir-se en vida. Perds els records, ja no saps qui ets. I això és molt fotut per als amics, però

sobretot per a la família".

Guillem Sánchez: "Perdoneu, però jo hi ha una cosa que, en tot aquest temps, encara no he après: com se l'ha de tractar, a un malalt d'Alzheimer? Com a una persona normal o com a un malalt?"

Hem començat la conversa que érem sis i l'acabem set. S'hi ha afegit Glòria Romaní, la dona de Jordi Vila d'Abadal. Serà ell, el degà dels amics del Pasqual, qui intentarà respondre a la pregunta del Guillem: "L'has de tractar com una persona, però sabent que ella ja no és ella mateixa". ●

“Ara ho fa menys, però per a mi la felicitat és veure'l somriure”